

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح استفساریه قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان»

مقدمه

قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان مشتمل بر ماده واحده و ۵ تبصره در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ به تصویب شورای نگهبان رسید. به موجب ماده واحده قانون فوق، از تاریخ ابلاغ این قانون، «به کارگیری افرادی که در اجرای قوانین و مقررات مربوطه بازنشسته یا بازخرید شده یا بشوند، در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ و کلیه دستگاه‌هایی که به نحوی از انحا از بودجه عمومی کل کشور استفاده می‌کنند، ممنوع می‌باشد». اما تبصره «۱» این قانون، «مقامات مذکور در ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و هم‌مطرازان آنها» و ایثارگران، فرزندان شهدا و جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر، نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات و دارندگان اجازات خاصه مقام معظم رهبری را از شمول این قانون مستثنا کرد. مستثنیاتی که دستگاه‌های اجرایی را با ابهاماتی در اجرا مواجه کرده و عملاً زمینه برداشت‌های مختلف را فراهم کرده است که از جمله می‌توان به برداشت دوگانه از عبارت «مقامات» در متن تبصره «۱» اشاره کرد یعنی عبارتی که طراحان در قالب طرح استفساریه به دنبال رفع ابهام از آن هستند. لازم به توضیح است این برای بار دوم است که این طرح در صحن علنی بررسی می‌شود. پیش از این و در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۷ طرح حاضر مورد بررسی قرار گرفت که با اخطار اصل هفتادوسوم قانون اساسی مواجه و به کمیسیون عودت داده شد. طرح مذکور در جلسه نهایی مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۷ کمیسیون اجتماعی مجدداً بررسی و پس از رفع ایراد وارده به تصویب رسید.

تبیین موضوع

متن طرح استفساریه به دنبال تفسیر و تعیین مراد مقنن از عبارت «مقامات» در تبصره «۱» ماده واحده قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان است. در این رابطه دو برداشت توسط دستگاه‌های اجرایی صورت پذیرفته است:

برداشت اول (مقامات گذشته): کسانی که قبل از بازنشستگی و در دوران اشتغال، در سمت‌های سیاسی موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری^۱ و یا هم‌مطرازان آنها قرار گرفته‌اند و به موجب تبصره «۱»

مخصوصی صحن علنی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۱۸۷

شماره چاپ:

۳۵۶

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۶/۱۴

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفتر: مطالعات

اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۱۶۷-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۷/۱

۱. به موجب ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری سمت‌های ذیل مدیریت سیاسی محسوب شده و به عنوان مقام شناخته می‌شوند: الف) رؤسای سه قوه، ب) معاون اول رئیس‌جمهور، نواب رئیس مجلس شورای اسلامی و اعضای شورای نگهبان، ج) وزراء، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و معاونین رئیس‌جمهور، د) استانداران و سفرا و ه) معاونین وزراء.

این قانون، دستگاه‌های اجرایی مجازند آنان را در هر سمتی (مقام یا غیرمقام) مجدداً به کار گیرند (منطق حاکم بر این تفسیر استفاده از دانش، تجربه و تخصص این افراد در دستگاه‌های اجرایی است).

برداشت دوم (کسانی که بعد از بازنشستگی در سمت‌های مدیریت سیاسی قرار گرفته‌اند یا قرار می‌گیرند): کسانی که

در گذشته بازنشسته شده‌اند و دستگاه‌های اجرایی می‌توانند این افراد را صرفاً در سمت‌های مدیریت سیاسی موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و هم‌مطرازان آنها منصوب نمایند (منطق حاکم بر این تفسیر باز گذاشتن دست دستگاه‌های اجرایی برای استفاده از خدمات بازنشستگان صرفاً در سمت‌های مدیریت سیاسی و هم‌مطرازان آنهاست).

شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی در بند «۴» بخشنامه چگونگی به‌کارگیری بازنشستگان در دستگاه‌های اجرایی مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۱۳ مقامات تبصره «۱» ماده واحده قانون را هم شامل بازنشستگانی دانسته است که در سمت مقامات و هم‌مطرازان به‌کارگیری می‌شوند و هم شامل بازنشستگانی دانسته است که قبل از به‌کارگیری در سمت مقامات و یا هم‌مطرازان خدمت می‌نموده‌اند. به عبارت دیگر هر دو برداشت را صحیح قلمداد کرده است. تفسیری که مورد نظر قانونگذار نبوده و متن استفساریه نیز مبین این امر است. طراحان استفساریه صرفاً برداشت دوم را مورد نظر قانونگذار تلقی نموده و بیان داشته‌اند: «آیا در تبصره «۱» ماده واحده قانون ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰، منظور از مستثنای شدن مقامات مصرح در ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری، به‌کارگیری افرادی است که در زمان بازنشستگی به یکی از سمت‌های مذکور انتصاب یا انتخاب می‌شوند؟» و پاسخ به این تفسیر را «بلی» اعلام داشته و در تکمیل آن بیان داشته‌اند که: «بازنشستگانی که به‌واسطه انتصاب یا انتخاب در یکی از سمت‌های مذکور در ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری، به‌کارگیری می‌شوند، از شمول این قانون مستثنا هستند و هر سمتی در زمان بازنشستگی یا قبل از آن داشته‌اند ملاک نیست».

دیدگاه کارشناسی مرکز

همان‌گونه که بیان شد به‌موجب مصوبه شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی در رابطه با چگونگی به‌کارگیری بازنشستگان در دستگاه‌های اجرایی موضوع قانون ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۱۳، در حال حاضر هر دو تفسیر توسط دستگاه‌های اجرایی صورت می‌پذیرد. یعنی تفسیر مجری از عبارت «مقامات» هم شامل بازنشستگانی است که قبل از به‌کارگیری در سمت مقامات و یا هم‌مطرازان خدمت می‌نموده‌اند (برداشت اول) و هم شامل بازنشستگانی است که در سمت مقامات و هم‌مطرازان به‌کارگیری می‌شوند (برداشت دوم). لکن برداشت مضیق از قانون یعنی پذیرش تفسیر یا برداشت دوم (آنچه مورد نظر طراحان طرح است)، به جهت اینکه در راستای روح کلی حاکم بر قانون (ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان) است، مقرون به صواب است. ضمن اینکه به‌کارگیری مجدد افراد پس از دوران اشتغال و در زمان بازنشستگی صرف اینک برای مدتی هرچند کوتاه در سمت مدیریت سیاسی و هم‌مطراز آن بوده‌اند منطقی به‌نظر نمی‌رسد و طبیعتاً به‌کارگیری این دسته از افراد مورد نظر قانونگذار نبوده است. لذا نظر کارشناسی تأیید نظر طراحان طرح استفساریه است.